SERIA DE AUTOR

ERIC-EMMANUEL SCHMITT

Domnul Ibrahim și florile din Coran

roman

HUMANITAS fiction

Eric Emmanuel Schmitt

Domnul Ibrahim si florile din Coran

Editura Humanitas – 2013
v.1.0

La treisprezece ani mi-am spart puşculiţa şi m-am dus la curve.

Puşculiţa era un purcel din porţelan smălţuit de culoarea vomei şi prevăzut cu o fantă pe unde puteai să bagi banul, dar nu şi să-l scoţi. Tata alesese puşculiţa asta cu sens unic pentru că ilustra întru totul concepţia lui de viaţă, şi anume că banul e făcut să-l pui bine, nu să-l cheltuieşti.

Două sute de franci se adunaseră deja în burta porcului. Câştigul pe patru luni de muncă.

Într-o dimineaţă, înainte să plec la liceu, tata mi-a zis:

— Nu înţeleg ce se întâmplă, Moise, au început să ne dispară bani din casă. De azi înainte te poftesc să treci în caietul de cheltuieli din bucătărie tot ce iei pentru cumpărături.

Poftim, după ce că toată ziulica eram muştruluit şi la liceu, acasă, după ce că spălam, îmi făceam lecţiile, găteam şi căram cumpărăturile, după ce că-mi petreceam timpul singur singurel, lipsit de iubire, într-un apartament gol şi întunecos, după ce că eram mai degrabă sluga decât fiul unui avocat fără procese şi fără nevastă, iată că acum eram taxat şi de hoţ! Păi dacă tot era să fiu bănuit, măcar să m-apuc de-a binelea de furat.

Cum ziceam, erau două sute de franci în burta porcului. Preţul unei fete din cele ce fac trotuarul pe Rue de Paradis. Preţul bărbăţiei.

Primele pe care le-am abordat au cerut să-mi vadă buletinul de identitate. În pofida vocii, a staturii, a faptului că aduceam cu un sac îndesat ochi cu acadele, cei şaisprezece ani cu care mă lăudam nu prea păreau să le convingă. Poate unde mă văzuseră crescând pe când treceam zilnic sub ochii lor strângând vajnic în mână toartele plasei cu legume.

În capul străzii, sub portic, se instalase una nouă. O fată rotofeie, frumoasă ca o cadră. Îi arătai banii. Ea îmi zâmbi.

— Şi zici că ai şaisprezece ani?

— Păi, da. Chiar azi-dimineaţă i-am împlinit.

Ne-am urcat în odăiţa ei. Nici nu îndrăzneam să cred că-i adevărat. Avea, după mine, douăzeci şi doi de ani bătuţi pe muchie – o babă, ce mai!

Şi uite că se lăsa toată în voia mea. Mi-a explicat cum trebuie să mă spăl şi cum se face dragoste.

Bineînţeles că eu ştiam deja cum, dar o lăsai să vorbească, să se simtă în largul său, mai cu seamă că-mi plăcea vocea ei niţel îmbufnată şi tristă.

Tot timpul am fost parcă la un pas de leşin. La sfârşit, ea m-a

mângâiat pe păr şi mi-a zis:

— Să mai vii pe la mine. Şi vezi, nu uita să-mi faci un cadou!

Asta aproape că mi-a umbrit toată bucuria. Ce-i drept uitasem de cadou. Devenisem bărbat, îmi făcusem botezul virilității între pulpele unei femei, picioarele îmi tremurau încă, de-abia mă mai țineam pe ele, şi, poftim, neplăcerile începuseră deja, uitasem cadoul!

M-am întors val-vârtej acasă şi m-am năpustit în camera mea pe care începui s-o scotocesc din priviri doar-doar oi dibui vreun cadou demn de acest nume, după care o rupsei la fugă înapoi pe Rue de Paradis.

Fata era tot acolo, sub portic. Îi pusei în brațe ursul meu de pluş.

Cam tot pe vremea aia l-am cunoscut şi pe domnul Ibrahim.

Domnul Ibrahim a fost întotdeauna bătrân. Nu-i locuitor de pe Rue Bleue sau de pe Faubourg Poissonniere care să şi-l amintească pe domnul Ibrahim altfel decât în băcănia lui, unde, de la orele opt dimineața şi până în puterea nopții, putea fi văzut aplecat asupra tejghelei sau a raftului cu produse de curățenie, cu un picior pe culoarul dintre rafturi şi cu celălalt ascuns sub un maldăr de cutii de chibrituri, îmbrăcat întotdeauna în halatul cenuşiu de lucru peste cămaşa albă, cu dinții de fildeş mijindu-i pe sub mustățile uscate, cu ochii maronii-verzui de forma sâmburelui de fistic, mai deschişi la culoare decât pielea brună împestrițată toată de petele senectuții înțelepte.

Căci, după părerea tuturor, domnul Ibrahim era un înțelept. Ceea ce se datora fără îndoială faptului că de mai bine de patruzeci de ani domnul Ibrahim era „arabul de pe ulița evreiască". Faptului că zâmbea mult şi vorbea puțin. Că părea să fi scăpat cu desăvârşire de sub imperiul agitației continue a muritorilor de rând, a muritorilor parizieni mai cu seamă, întotdeauna nemişcat pe taburetul său de lemn de parcă ar fi fost o cracă altoită acolo, nedându-şi niciodată osteneala, ca alți negustori, să rânduiască ba un articol, ba altul pe raft, de ochii clientului, pentru ca apoi să dispară între miezul nopții şi opt dimineața doar el ştia unde.

Cum spuneam, cumpărăturile casei eu le făceam şi tot eu pregăteam de mâncare.

Nu cumpăram decât conserve. Şi, dacă mă duceam zilnic după ele, nu era ca să fie proaspete, ci fiindcă tata nu-mi lăsa decât banii trebuitori pentru o zi; şi pe urmă conservele erau şi mai uşor de gătit.

Pe domnul Ibrahim am început să-l fur tot când am început să-l

fur şi pe tata drept pedeapsă că mă bănuise. Mi-era niţeluş cam ruşine, dar ca să-mi treacă îmi repetam într-una în gând pe când îmi aşteptam rândul la casă:

Ce dacă, la urma urmelor nu-i decât un arab!

În fiecare zi îl priveam ţintă în ochi şi asta îmi dădea curaj.

Ce dacă, la urma urmelor nu-i decât un arab!

— Eu nu sunt arab, Momo, sunt originar din Cornul de Aur.

Nici nu ştiu cum mi-am adunat cumpărăturile şi m-am năpustit năuc în stradă.

Domnul Ibrahim îmi auzea gândurile care va să zică! Şi dacă-mi auzea gândurile, asta însemna că poate ştia şi de matrapazlâcurile mele prin prăvălia lui.

A doua zi, n-am mai ciordit nicio cutie; îl întrebai:

— Ce-i aia Cornul de Aur?

Mărturisesc că toată noaptea nu făcusem decât să-l visez pe domnul Ibrahim călare pe vârful unui corn de aur şi zburând pe întinderea unui cer înstelat.

— E o regiune cuprinsă între Anatolia şi Persia, Momo.

În ziua următoare, pe când îmi scoteam portofelul, îi spusei:

— Pe mine nu mă cheamă Momo, ci Moise.

El îmi răspunse abia a doua zi:

— Ştiu că te cheamă Moise, de-aia îţi şi zic Momo. E mai puţin impresionant.

Numărând restul, i-o întorsei şi eu, tot o zi mai târziu:

— Ce-ţi pasă dumitale? Moise e un nume evreiesc, nu arab.

— Eu nu sunt arab, ci musulman, Momo.

— Atunci de ce zic oamenii că eşti arabul de pe strada noastră, dacă nu eşti arab?

— Când spui despre un băcan că-i arab, asta înseamnă că ţine deschis de la opt dimineaţa până la miezul nopţii, chiar şi duminica.

Astfel mergea conversaţia noastră. Ziua şi fraza. Aveam tot timpul. El, dat fiind că era bătrân, eu, fiindcă eram tânăr. Tot la două zile îi şterpeleam o cutie de conserve.

Probabil că o conversaţie de o oră între noi ar fi durat un an sau doi, dacă n-ar fi fost s-o întâlnim pe Brigitte Bardot.

Mare animaţie mare la noi pe Rue Bleue.

Circulaţia oprită. Strada baricadată. Se turnează un film.

Tot purtătorul de sex din perimetrul Rue Bleue, Papillon şi Faubourg Poissonniere – în stare de alertă maximă. Femeile voiau să vadă cu ochii lor dacă actriţa era într-adevăr chiar aşa de bine pe

cât se spunea.

Bărbații nu se mai gândeau la nimic, li se blocase piuitul în fermoarul de la şliț.

Brigitte Bardot, la noi în cartier! Brigitte Bardot de-adevăratelea, în carne şi oase!

Mă proptisem şi eu la fereastră. Mă uitam de-acolo la ea şi mă gândeam că parcă ar aduce cu pisica vecinilor de la al patrulea, o pisicuță drăguță căreia îi plăcea să stea tolănită la soare pe balcon şi despre care ai fi zis că nu trăieşte, nu respiră şi nu clipeşte decât pentru a stârni admirația. Ba chiar, uitându-mă mai atent, găsii că Brigitte semăna leit cu fetele de pe Rue de Paradis, fără să-mi dau seama că de fapt ele îi semănau ei când se maimuțăreau ca Brigitte Bardot pentru a-şi atrage clienții. Dar mare mirarea văzând că domnul Ibrahim în persoană ieşise şi el în pragul prăvăliei! Pentru prima oară – cel puțin de când venisem eu pe lume îşi părăsise taburetul.

De la pisicuța Bardot care se alinta în fața camerelor de luat vederi gândul îmi zbură la frumoasa blondină căreia-i dăruisem ursul meu de pluş, şi socotii că momentul ar fi cum nu se poate mai nimerit să cobor în băcănia domnului Ibrahim şi, profitând de neatenția lui, să-i mai şparlesc câteva cutii de conserve. Ei, fir-ar să fie, uite-l că s-a întors iar la tejghea! Ochii îi râd în cap admirând-o pe Bardot pe deasupra cutiilor de săpun şi a cârligelor de rufe. Niciodată nu-l mai văzusem astfel.

— Sunteți însurat, domnule Ibrahim?

— Da, firește că sunt.

Nu era obişnuit să i se pună întrebări.

Aş fi jurat în clipa aceea că domnul Ibrahim nu-i chiar atât de bătrân pe cât crede lumea.

— Să ne închipuim, domnule Ibrahim, că vă aflați într-o barcă cu soția dumneavoastră şi cu Brigitte Bardot. Ce-ați face dacă barca ar începe să ia apă?

— Sunt sigur că soția mea ştie să înoate.

În viața mea nu mai văzusem ochi care să râdă ca ai lui, râdeau în hohote, cu zgomot de cascadă.

Deodată îl văd pe domnul Ibrahim că zvâcneşte de pe taburet şi ia poziție de drepți: Brigitte Bardot intră în băcănie!

— Bună ziua, domnule. Aveți apă?

— Avem, cum să nu, domnişoară.

Şi, să vezi şi să nu crezi, domnul Ibrahim se duce în persoană la raft, ia sticla şi i-o aduce.

— Mulțumesc. Cât vă datorez, domnule?

— Patruzeci de franci, domnişoară.

Brigitte tresare. Eu de asemenea. O sticlă de apă abia dacă făcea vreo doi franci.

— Nu ştiam că apa este atât de rară pe la dumneavoastră.

— Nu apa e rară pe la noi, domnişoară, ci starurile.

A spus-o cu atâta farmec, cu un surâs atât de irezistibil, încât Brigitte Bardot n-a putut decât să roşească uşor, să-i dea cei patruzeci de franci şi să plece.

Mie-mi pierise graiul.

— Ce tupeu, domnule Ibrahim...

— Ce să fac, Momo, trebuie să mă despăgubesc şi eu cumva pentru toate cutiile de conserve pe care mi le şterpeleşti tu.

Din ziua aceea am devenit prieteni.

O să ziceți că n-aveam decât să mă duc în altă prăvălie să ciordesc câte-o cutie de conserve, numai că domnul Ibrahim mă pusese să jur:

— Dacă-i vorba să furi, mai bine să furi de la mine, Momo.

De altminteri, în zilele ce-au urmat, domnul Ibrahim mă învață o mulțime de trucuri ca să ciupesc bani de la tata fără să bage de seamă: să-i servesc la masă pâine veche dată la cuptor; să-i adaug din ce în ce mai multă cicoare în cafea; să-i fac ceai cu pliculețe deja folosite; să-i îndoiesc beaujolais-ul preferat cu un vin ordinar la trei franci litrul, dar ideea cea mai straşnică, ideea cu adevărat măreață, dovada că fără doar şi poate domnul Ibrahim nu-şi avea pereche când era vorba de dat lumii cu tifla, a fost că mă învață să înlocuiesc pateul obişnuit cu un pate pentru câini.

Grație domnului Ibrahim, în carapacea oamenilor mari se ivise o fisură, nu mă mai izbeam orbeşte de zidul acela implacabil, uniform, o mână părea că mi se întinde prin spărtură.

Pusesem iar de-o parte două sute de franci, puteam din nou să-mi dovedesc că sunt bărbat.

Odată ajuns pe Rue de Paradis, mă dusei glonț spre porticul unde stătea de obicei noua proprietară a ursului meu de pluş. Îi dăruisem un ghioc pe care-l primisem cadou, un ghioc adevărat, adus chiar de la mare.

Fata îmi surâse. În aceeaşi clipă apărură pe alee un tip care alerga de-i sfârâiau călcâiele şi o fată care fugea după el urlând:

— Hoțule! Prindeți-l, puneți mâna pe el! Mi-a furat poşeta!

Fără să pierd o clipă, ridicai piciorul, hoțul se împiedică de el şi se întinse pe burtă, cât era de lung, la câțiva metri de noi.

Eu îi sării în cârcă.

Hoțul mă privi şi, văzând că nu-s decât un puşti, se pregăti să-mi administreze o mamă de bătaie, dar cum tipa ajunsese lângă noi zbierând cât o țineau bojocii, sări în picioare şi o luă la sănătoasa. Noroc că răcnetele ei îmi ținură loc de muşchi.

Fata se apropie de mine mergând ca vai de lume pe tocurile înalte ale pantofilor. Îi întinsei geanta pe care-o apucă şi-o strânse la pieptul opulent care ştia aşa de bine să geamă contra cost.

— Mersi, băiatu'! Cum să te răsplătesc eu pe tine, hm? Ce-ai zice de una gratis?

Mă uitai la ea, era bătrână rău. Treizeci de ani ca nimica. Dar cum zice domnul Ibrahim, nu trebuie niciodată să jigneşti o femeie.

— O. K.

Urcarăm la cameră. Proprietara ursulețului, ofuscată că-i fusesem suflat chiar de sub nas, îmi şopti pe când treceam prin dreptul ei:

— Vino mâine. Îți fac şi eu una, tot pe gratis.

N-am mai aşteptat până mâine…

Din pricina domnului Ibrahim şi a fetelor, viața alături de tata mi se părea din ce în ce mai greu de suportat. Cu atât mai mult cu cât prinsesem un obicei îngrozitor, care-mi dădea un soi de amețeală: făceam comparații. Când eram cu tata mi-era întotdeauna frig. Lângă domnul Ibrahim sau lângă curve era cald şi parcă mai multă lumină.

Mă uitam la biblioteca de la noi de-acasă înaltă şi încăpătoare, la toate cărțile alea care conțineau, pare-se, chintesența spiritului uman, inventarul legilor, subtilitățile filosofiei, mă uitam la ele prin întunericul odăii – „închide obloanele, Moise, soarele distruge cotoarele cărților!" – şi-apoi mă uitam la tata cum citea în fotoliu, izolat în cercul de lumină al lampadarului drept ca o conştiință gălbuie deasupra paginilor.

Complet închis între zidurile ştiințelor juridice, tata nu-mi acorda nici atâta atenție câtă ai acorda unui câine – de altfel detesta câinii – nu-l interesa nici măcar să-mi arunce din când în când vreun oscior din ştiința aceea a lui. Şi dacă fără să vreau făceam un pic de zgomot…

— Scuză-mă, tată…

— Taci, Moise. Nu vezi că citesc? Eu lucrez aici…

„Lucrez!", argumentul suprem, justificarea absolută.

— Iartă-mă…

— Noroc că Popol, fratele tău, nu era ca tine…

Popol era celălalt prenume al nevredniciei mele. Când făceam câte o greşeală, tata nu rata ocazia să mă compare cu fratele meu mai mare: „Popol era harnic la şcoală. Lui Popol îi plăceau matematicile, nu chiulea niciodată. Popol nu murdărea niciodată cada. Popol nu făcea un strop de pipi alături de vasul de toaletă, Popol adora să citească din cărțile lui tati…”.

Dacă stau să mă gândesc, bine a făcut mama că s-a cărat cu Popol al ei la scurtă vreme după naşterea mea. Îmi era deja destul de greu să mă lupt cu amintirea, traiul alături de o asemenea perfecțiune întruchipată cred că ar fi fost peste puterile mele.

— Dacă Popol trăia, crezi că m-ar fi iubit, tată?

Tata se uită îndelung la mine, sau mai bine zis mă descifrează înspăimântat:

— Ce întrebare!

Asta era răspunsul pe care-l primeam: „Ce întrebare!” Învățasem să privesc oamenii prin ochii tatei. Cu neîncredere şi dispreț. Faptul că stăteam de vorbă cu un băcan arab, chiar dacă nu era arab de-adevăratelea, ci numai fiindcă „arab înseamnă să ții băcănia deschisă de la opt dimineață până la miezul nopții, chiar şi duminica”, faptul că nu pregetam să sar în ajutorul unei prostituate erau lucruri pe care le tăinuiam cu grijă în adâncul sufletului, oficial ele nu făceau parte din existența mea.

— De ce nu zâmbeşti niciodată, Momo? mă întrebă într-o zi, tam-nisam, domnul Ibrahim.

A naibii întrebare, ca un pumn sub centură, nu eram pregătit să-i răspund.

— Zâmbetul e o chestie care se potriveşte doar celor cu dare de mână, domnule Ibrahim. Eu n-am mijloace pentru aşa ceva.

El îmi zâmbi, doar ca să mă pună în încurcătură:

— Îți închipui poate că eu sunt un om bogat, Momo?

— Tejgheaua dumitale e întotdeauna plină cu bani, n-am cunoscut în viața mea pe nimeni care să aibă zilnic în fața ochilor atâtea bancnote.

— Bancnotele astea servesc la plata mărfii şi a localului. La sfârşitul lunii nu mă aleg cu mare lucru, Momo.

Şi iar îmi arse un zâmbet, ca o sfidare.

— Ştii, domnule Ibrahim, când zic că zâmbetul e o chestie pentru ăia cu dare de mână, vreau să zic că-i pentru oamenii fericiți.

— De aici se trage greşeala. Află că de fapt zâmbetul e cel care-l face pe om fericit.

— Pe dracu’!

— Încearcă.
— Pe dracu'-ți zic!
— Şi eu care te ştiam băiat politicos, Momo!
— Numai eu ştiu câte palme mă costă politețea asta.
— Ştii, politețea e bună, nu zic, dar amabilitatea e parcă şi mai plăcută. Încearcă să zâmbeşti, Momo, şi-ai să vezi.
Bun, dacă-i vorba să fiu rugat cu blândețe de domnul Ibrahim care-mi mai şi vâră în traistă pe daiboj o cutie cu varză murată, nu văd de ce n-aş încerca…

A doua zi, ieşind în lume, aruncam zâmbete la dreapta şi la stânga, de-ai fi zis că fusesem dus peste noapte la spital şi-mi injectaseră ăia vreun ser al veseliei.
— Scuzați-mă, doamnă profesoară, dar n-am înțeles exercițiul la matematică.
Şi pac, un zâmbet.
— Nu-i nimic, Moise, îl mai explic o dată.
Să vezi şi să nu crezi. Nu tu un refec acolo, nu tu un avertisment, nimic.
Şi apoi la cantină…
— Aş mai lua puțină înghețată de castane, se poate?
Şi pac, un zâmbet!
— Cu frişcă, vă rog!
— Nicio problemă!
La ora de gimnastică anunț candid că mi-am uitat acasă bascheții. Pac, un zâmbet!
— Îi pusesem afară să se usuce, domnule profesor, şi…
Profesorul îmi zâmbeşte blajin şi mă bate pe umăr.
Plutesc de-a binelea. Nimic nu-mi mai rezistă. Domnul Ibrahim mi-a dăruit secretul armei absolute. Mitraliez lumea cu zâmbetele mele cât e ziua de lungă. Nimeni nu se mai uită la mine ca la un gândac.
După ore o zbughesc acasă să-mi las servieta şi de-acolo, glonț pe Rue de Paradis.
Mă opresc în fața celei mai mişto dintre fete, o negresă înaltă care mă trimisese la plimbare de fiecare dată.
— Hei, tu…
Pac, un zâmbet!
— Urcăm amândoi?
— Ai şaişpe ani?
— De când tot vin pe-aici încă n-ai observat?

Pac, un zâmbet!

Urcăm.

Şi pe când ne îmbrăcăm mă apuc să-i povestesc cum că sunt ziarist şi scriu o carte despre prostituate…

Pac, un zâmbet!

Şi că m-ar ajuta mult dacă ar vrea să-mi vorbească nițel despre ea.

— Nu zău, şi chiar eşti ziarist, băiețică?

Pac, un zâmbet!

— Vreau să spun, student la ziaristică…

Începe să-mi vorbească. Îi privesc sânii cum palpită uşor când se însufleţeşte. Şi nu-mi vine să cred. O femeie îmi vorbeşte.

Mie. O femeie. Îi zâmbesc. Ea-mi vorbeşte.

Îi zâmbesc. Ea-mi vorbeşte.

Seara, când tata vine acasă, îl ajut ca de obicei să-şi scoată paltonul şi-apoi mă proptesc în fața lui, sub lumina becului, ca să fiu sigur că mă vede.

— Masa e gata.

Pac, un zâmbet!

El mă priveşte mirat.

Eu tot într-un zâmbet. Cam obositor după o zi de zâmbete, da' mă țin tare.

— Ia spune-mi, ce prostie ai mai făcut?

La care îmi piere zâmbetul.

Dar tot nu mă las.

La desert mai fac o încercare.

Pac, un zâmbet!

Se uită stânjenit la mine.

— Vino încoace, îmi zice.

Hopa, zâmbetul meu începe să-şi facă efectul! Am făcut o nouă victimă, ce mai!

Mă apropii de el. O vrea oare să mă sărute?

Mi-a povestit odată că Popol era un copil tandru care adora să fie sărutat. Poate că Popol ăsta dibuise chestia cu zâmbetul de cum venise pe lume?

Sau poate că mama apucase să-l învețe pe Popol…?

Sunt în picioare lângă tata, umăr la umăr cu el. Clipeşte des din gene. Eu zâmbesc de simt că-mi plesneşte gura.

— Va trebui să-ți punem aparat dentar. N-am văzut niciodată până acum că dinții din față îți cresc în afară, ca la iepuri.

Începând din seara aceea am prins obiceiul să mă duc la domnul

Ibrahim noaptea, după ce tata se culca.

— E vina mea. Dacă aş fi şi eu ca Popol, tatei i-ar veni poate mai uşor să mă iubească.

— De unde ştii? Mai întâi că Popol a plecat.

— Ei şi, ce dacă?

— Poate că nu-l suporta pe taică-tu.

— Crezi dumneata asta?

— Cred nu cred, vorba e c-a plecat. Nu-i o dovadă, după tine?

Domnul Ibrahim îmi dădu un pumn de bănuți galbeni să-i fac fişic. Asta mă calma de obicei.

— Dumneata l-ai cunoscut pe Popol, domnule Ibrahim, spune-mi adevărul, l-ai cunoscut? Ce părere ai despre el?

— N-am să-ți spun decât un singur lucru, Momo: eu te prefer de o sută de ori pe tine.

— Zău, domnu' Ibrahim?

Eram bucuros nevoie mare, dar nu voiam s-o arăt. Strânsei pumnii şi scosei olecuță colții, aşa de formă. Omul trebuie să-şi apere întotdeauna familia, nu?

— Ia seama cum vorbeşti despre fratele meu, domnu' Ibrahim. Ce-aveai contra lui?

— Nimic, ce să am? Era băiat bun, Popol ăsta, nimic de zis, numai că eu te prefer pe tine Momo, asta e!

Mărinimos, îl iertai.

În cursul săptămânii ce-a urmat, domnul Ibrahim mă trimise la un prieten de-al lui, un dentist care şedea pe Rue Papillon.

Avea brațul lung, domnu' Ibrahim, ce să mai vorbim! A doua zi îmi zise:

— De-acum poți să zâmbeşti mai puțin, Momo, e suficient... Nu, nu mă lua în seamă, glumeam. Prietenul meu mă asigură că dinții tăi n-au nevoie de niciun fel de aparat, aşa să ştii.

Se aplecă spre mine, cu ochii lui mucaliți:

— Cum ți-ar sta să te vadă domnişoarele din Rue de Paradis cu fiarele alea în gură?

Proaste ar fi ele să te mai credă că ai şaişpe ani împliniți?

Trebuie să spun să mi-a căzut falca auzindu-l. Ca să-mi vin în fire a trebuit să-i cer domnului Ibrahim să-mi mai dea bănuți galbeni să-i fac fişicuri.

— Da' de unde o mai ştii şi pe asta, domnu' Ibrahim?

— Eu să ştiu, ce să ştiu? Eu nu ştiu decât ce e la mine în Coran.

Făcui în ziua aceea mai multe fişicuri de bănuți galbeni.

— E bine că te duci la femei de meserie, Momo. La început e bine

să mergi la ele că ştiu treaba, mai târziu, când o să fie vorba de dichisuri şi sentimente, ai să te poți mulțumi şi cu câte-o amatoare.

Mi se luase parcă o piatră de pe inimă.

— Şi dumneata mergi câteodată acolo, pe Rue de Paradis, domnu' Ibrahim?

— Paradisul e deschis tuturor, băiete.

— Râzi de mine, domnu' Ibrahim! La vârsta dumitale?

— De ce spui asta, Momo? E rezervat numai pentru minori?

De-abia atunci îmi dădui seama ce tâmpenie spusesem.

— Ce-ai zice să facem o plimbare amândoi, Momo?

— Ți se întâmplă să mergi pe picioarele dumitale, domnu' Ibrahim?

Na, c-am mai scos o tâmpenie! Trăsei un zâmbet de-mi scăpărară toți dinții din gură.

— Spun asta fiindcă nu te-am văzut decât aşezat pe taburetul din băcănie, nu te supăra.

În realitate eram bucuros nevoie mare.

A doua zi, domnul Ibrahim mă scoase la plimbare prin Paris, Parisul cel frumos vreau să spun, acela al cărților poştale şi al turiştilor. Merserăm de-a lungul Senei care nu curge deloc în linie dreaptă.

— Ia uite, Momo, cât de mult îi plac Senei podurile. Ca unei femei frumoase brățările.

Ne-am dus apoi în grădinile de pe Champs Elysees, între clădirile teatrelor şi teatrul de marionete. Pe Faubourg Saint-Honore văzurăm o mulțime de magazine ce purtau nume de mărci celebre – Lanvin, Hermes, Yves Saint-Laurent, Cardin…

Era ciudat să vezi buticurile alea imense şi aproape goale, gândindu-te că în băcănia domnului Ibrahim nu mai mare ca o baie de bloc, tixită de n-aveai unde s-arunci un ac şi unde, pe etajerele ce urcau de la podea până la tavan, pe trei rânduri şi de patru ori mai adânci ca unele obişnuite, găseai tot soiul de articole de prima, de a doua şi chiar de a treia necesitate.

— Da' ce sărace sunt vitrinele bogaților, domnu' Ibrahim. Nu e nimic în ele.

— Aşa e luxul, Momo, ioc în vitrină, ioc în magazin. Totul e-n preț.

Ne-am isprăvit plimbarea în grădinile secrete de lângă Palais Royal, unde domnul Ibrahim m-a cinstit pe mine cu o citronadă, iar el a luat un pahar de anason Suze pe care l-a sorbit fără grabă, redobândindu-şi acolo, pe taburetul barului, legendara sa imobilitate.

— Trebuie să fie straşnic că stai la Paris, zisei.
— Păi tu stai la Paris, Momo!
— Nu, eu stau pe Rue Bleue.
Îl priveam cum îşi savura băutura.
— Am crezut întotdeauna că musulmanii nu beau alcool.
— Aşa este. Numai că eu sunt sufist.
Simții că devin indiscret, că domnul Ibrahim nu avea chef să vorbească despre boala lui – dreptul său, nu?
Aşa că până-n Rue Bleue nu mai scosei o vorbă.
Seara, deschisei *Larousse*-ul tatei. Trebuie să fi fost îngrijorat rău, căci altminteri pot spune că nu-s prea prieten cu dicționarele, m-au decepționat întotdeauna.
„Sufism: curent mistic în religia islamică, apărut în secolul al VIII-lea. Opus legalismului, el pune accentul pe religia interioară."
Păi, ce spunem eu? Dicționarele nu-ți explică decât cuvintele pe care le ştii.
Bun, până una, alta sufismul n-ar părea să fie o boală, ci un mod de a gândi, ceea ce mă mai linişti oarecum, deşi după spusele domnului Ibrahim există şi moduri de a gândi care sunt ca o boală. Mă lansai apoi într-o nouă căutare, încercând să înțeleg fiece cuvânt al definiției. Operație din care reieşea că nea' Ibrahim ăsta care-şi sorbea liniştit paharul de anason Suze credea în Dumnezeu conform legii musulmane, dar credința lui era niţeluş cam de contrabandă dat fiind că era „opusă legalismului", ceea ce mi-a pricinuit oarecare bătaie de cap, căci dacă legalismul însemna „respectarea cu străşnicie a legii", cum ziceau ăia în dicționar... Asta însemna *grosso modo* o chestie cam supărătoare, şi anume că domnul Ibrahim nu prea stătea bine cu cinstea şi că în ce mă priveşte legasem prietenie cu o persoană nu tocmai frecventabilă. Însă, în acelaşi timp, dacă respectarea legii însemna să te faci avocat ca tata, să ai tot timpul o mutră întunecată şi în casa ta să plutească numai tristețea, eu, unul, preferam să fiu de partea domnului Ibrahim şi contra legalismului. Mai era apoi şi faptul că, după cum scriau ăia în dicționar, sufismul fusese creat de doi tipi din vremurile de demult, Al-Halladj şi Algazel, care, cu astfel de nume nu puteau locui decât în te miri ce mansardă din fundul curții pe vreo Rue Bleue ca a noastră, şi, mai zicea la definiție, că sufismul era o religie interioară, cu alte cuvinte discretă, or, domnul Ibrahim era discret, mai cu seamă dacă era să-l compari cu evreii de pe strada noastră, putem spune că era chiar foarte discret.
Pe când lua masa, nu mă putui împiedica să nu-l descos niţel pe

tata care tocmai savura o tocăniță de miel cu iz de Royal Canin1.

— Tu crezi în Dumnezeu, tată?

Mă privi şi-apoi murmură:

— Devii bărbat, din câte văd…

Nu prea am înțeles unde era legătura.

Ba, preț de o secundă, mă întrebai îngrijorat dacă cineva nu-i dăduse raportul că umblam pe la fetele din Rue de Paradis.

Dar el adăugă:

— Nu, n-am reuşit niciodată să cred în Dumnezeu.

— N-ai reuşit? De ce? Trebuie să faci eforturi ca să crezi în el?

El scrută penumbra apartamentului şi zise:

— Nu. Ca să crezi că toate astea au un sens. Trebuie să faci eforturi foarte mari.

— Păi, tată, doar suntem evrei. Tu şi cu mine, vreau să spun.

— Şi faptul că suntem evrei n-are nicio legătură cu Dumnezeu?

— Pentru mine nu, nu mai are. Să fii evreu nu înseamnă nimic altceva decât să ai memorie. O memorie proastă de altfel.

Şi, într-adevăr, tata avea mutra unuia căruia i-ar prinde bine să ia câteva aspirine.

Poate unde se epuizase rău tot vorbind cu mine. De altfel, sculându-se de la masă, se duse direct să se culce.

La câteva zile după asta, se întoarse acasă mai livid ca de obicei. Simții imediat un fel de vinovăție. Îmi ziceam că poate, dându-i să mănânce toate porcăriile alea, şi-o fi paradit sănătatea, sărmanul de el.

După ce se aşeză îmi făcu semn că vrea să-mi vorbească. Îi trebuiră însă mai bine de vreo zece minute până să deschidă gura.

— Am fost pus pe liber, Moise. Cabinetul de avocatură pentru care lucram nu mai are nevoie de serviciile mele.

La drept vorbind, faptul că unii nu erau din cale afară de dornici să lucreze cu tata – care probabil reuşea să-i bage în depresie până şi pe criminalii cei mai îndârjiți nu m-a impresionat cine ştie ce, numai că nu-mi închipuisem niciodată că un avocat putea într-o bună zi să nu mai fie avocat.

— Nu-mi rămâne decât să-mi caut de lucru de mâine. Va trebui să strângem cureaua, băiete.

După care se duse să se culce. Era vizibil că ceea ce gândeam eu despre toate astea nu-l interesa câtuşi de puțin.

Coborâi să vorbesc cu domnul Ibrahim care surâdea mulțumit ronțăind alune.

— Cum faci dumneata, domnu' Ibrahim, de eşti întruna fericit?

— Ştiu ce-i la mine-n Coran.

— Va trebui să-ți şterpelesc într-o zi Coranul ăsta al dumitale. Deşi nu se face pentru un evreu ca mine.

— Ia spune-mi şi mie, Momo, ce înseamnă pentru tine să fii evreu?

— Păi, ştiu şi eu, domnu' Ibrahim? Pentru tata înseamnă să fii posomorât cât e ziua de lungă. Pentru mine nu-i decât... ceva care mă împiedică să fiu altceva.

Domnul Ibrahim îmi întinse o alună.

— Stai prost cu încălțămintea, Momo. Mâine mergem să-ți luăm pantofi.

— Dar...

— Omul îşi petrece viața în două locuri: în pat şi în pantofi.

— N-am bani de pantofi, domnu' Ibrahim.

— Ți-i ofer eu. Cadou de la mine. N-ai decât o singură pereche de picioare, Momo, trebuie să ai grijă de ele. Când pantofii te rod, trebuie să-i schimbi. Că picioarele n-ai cum să le schimbi.

În ziua următoare, venind acasă de la liceu, în holul întunecat al apartamentului zării pe jos un bilet. Nu ştiu de ce, dar, recunoscând scrisul tatei, inima prinse să mi se zbată ca o pasăre speriată:

Moise, iartă-mă, dar plec. N-am în mine nimic de tată. Cu Popol aş fi...

O ştersătură. Avusese desigur intenția să-mi mai toarne iar o chestie despre Popol, gen: „Cu Popol poate că aş fi reuşit, dar cu tine..." sau „Popol îmi dădea forța, energia de a fi un tată bun, tu însă...". O porcărie, ce mai calea-valea, pe care în ultima clipă i-a fost ruşine s-o scrie. Oricum, ar fi fost inutil, am priceput şi singur, mersi!

Poate că ne vom revedea, într-o bună zi, când vei fi mare. Când mie îmi va fi mai puțin ruşine, iar tu mă vei fi iertat. Adio.

Chiar aşa, adio.

P. S. Pe masă vei găsi toți banii pe care-i mai am. Ai aici lista persoanelor cărora trebuie să le anunți plecarea mea. Vor avea grijă de tine.

Urmau patru nume complet necunoscute pentru mine.

Hotărârea mea era luată. De azi înainte aveam să mă prefac. Nici nu putea fi vorba să recunosc c-am fost părăsit. Şi încă de două ori, o dată de mama, la naştere, iar apoi, ca adolescent, de tata. Cine mi-ar mai fi dat vreo şansă, dacă lucrul ar fi dat în vileag? Ce naiba aveam oare de-i îngrozeam aşa pe toți? De ce nu putea nimeni să

mă iubească? A, nu, hotărât lucru, aveam să-i fac pe toți să creadă că tata e prezent ca şi până acum. Că locuieşte şi ia masa acasă, că petrecem împreună, ca şi până acum, seri lungi şi plicticoase.

Fără să pierd o secundă, coborâi la băcănie.

— Pe tata îl doare burta, domnu' Ibrahim, ceva i-a căzut rău, ce crezi că ar trebui să-i dau?

— Un păhărel de Fernet Branca. Uite, am aici o sticluță prima-ntâi.

— Mersi. Urc repede să-i dau.

Cu banii pe care mi-i lăsase puteam trăi cam o lună. Învățai să-i imit semnătura ca să pot răspunde la scrisori şi iscăli în carnetul meu de elev. De mâncare făceam tot ca pentru doi, puneam tacâmul tatei ca de obicei în fața mea; atâta doar că la sfârşitul mesei aruncam porția lui la gunoi.

De ochii vecinilor din față, câteva seri pe săptămână mă aşezam în fotoliul tatei, punându-mi puloverul şi pantofii lui, după ce-mi presarăm părul cu făină, şi încercam să buchisesc o pagină două din Coranul nou-nouț pe care mi-l oferise, la insistențele mele, domnul Ibrahim.

La liceu, luai hotărârea că n-aveam timp de pierdut şi că trebuia să mă îndrăgostesc urgent de o fată. Şcoala nefiind mixtă, oferta era mai curând limitată; în sensul că toți băieții se dădeau în vânt după fiica portarului, Myriam, care pricepuse iute pentru cei treisprezece ani ai ei, că domnea după bunul plac asupra a trei sute şi ceva de băiețandri puberi şi hămesiți. Începui şi eu să-i fac o curte mortală, agățându-mă de ea cu ardoarea unui înecat.

Pac, zâmbetul!

Trebuia să-mi dovedesc mie însumi că puteam fi iubit, trebuia ca lumea întreagă s-o ştie înainte de a afla că părinții mei, singurele persoane obligate să mă suporte, preferaseră să-şi ia tălpăşița.

Domnului Ibrahim îi povesteam despre cucerirea lui Myriam, pe măsură ce avansam. El mă asculta cu zâmbetul mucalit al celui care cunoaşte deja sfârşitul. Eu mă făceam că nu văd nimic.

— Ce mai face tatăl tău, Momo? Nu-l mai văd dimineții...

— Are mult de lucru de când cu noul post.

E obligat să plece mai devreme de acasă...

— Aha. Da', ia zi, nu se supără că te vede citind din Coran?

— Păi ce, mă vede? Citesc pe ascuns. Şi cum nici nu prea pricep mare lucru...

— Când vrei să înveți ceva, cartea nu te ajută, Momo. Trebuie să vorbeşti cu unul care ştie deja. Eu, unul, nu cred în cărți.

— Cum asta, păi nu spui dumneata mereu, domnu' Ibrahim, că ştii ce…

— Ştiu ce am în Coran, desigur… Ascultă, Momo, tare aş vrea să revăd marea, ce-ar fi să mergem în Normandia? Vii cu mine?

— Zău, mă iei, domnu' Ibrahim?

— Dacă tatăl tău îți dă voie, bineînțeles.

— Îmi dă, nicio grijă…

— Eşti sigur?

— Dacă-ți spun.

Când am ajuns în holul de recepție de la Grand Hotel din Cabourg, nu mai putui să mă abțin şi izbucnii în lacrimi. Am plâns aşa două-trei ore, nu ştiu, nu izbuteam să-mi recapăt suflarea.

Domnul Ibrahim se uita la mine cum plâng. Aştepta răbdător să pot vorbi. În cele din urmă reuşii să bâigui:

— E prea frumos aici, domnu' Ibrahim, prea frumos. Nu-i de mine. Nu merit…

Domnul Ibrahim zâmbi.

— Frumusețea e peste tot, Momo. Oriunde ți-ai întoarce privirea. Aşa zice la mine în Coran.

Ne plimbarăm apoi pe malul mării.

— Omului căruia Dumnezeu nu i-a revelat viața în mod nemijlocit, nu cărțile au să i-o reveleze, să ştii asta de la mine, Momo.

Eu vorbeam pe nerăsuflate despre Myriam, încercând să evit a vorbi despre tata.

După ce mă primise în suita ei de pretendenți, fata începea parcă să mă elimine ca pe un candidat ce nu merita luat în seamă.

— Nu-i nimic. Iubirea ta pentru ea îți aparține, zicea domnul Ibrahim. Myriam poate s-o refuze, dar nu şi să ți-o ia. Nu se bucură de ea, atâta tot. Ceea ce dai, Momo, îți aparține pe vecie. Ceea ce păstrezi e pierdut pentru totdeauna.

— Dumneata ai o soție, domnu' Ibrahim?

— Da.

— Atunci, de ce nu-i aici, cu dumneata?

El îmi arătă marea cu mâna.

— Asta-i cu adevărat o mare englezească, verde cu gri, astea nici măcar nu-s culorile apei, să juri că-i o mare care-a căpătat accent.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare, domnu' Ibrahim. Răspunde-mi, unde-i soția dumitale?

— Absența unui răspuns e şi ea un răspuns, Momo.

Dimineața, domnul Ibrahim se scula primul. Se ducea la

fereastră, adulmeca lumina şi apoi îşi începea gimnastica, fără grabă – în fiecare dimineaţă, gimnastică, şi asta de-o viaţă. Era neobişnuit de suplu şi, iscodindu-l de pe pernă, printre pleoapele mijite, părea că-l revăd pe tânărul subţire şi nonşalant care trebuie să fi fost odinioară.

Surpriza cea mare fu însă când descoperii la baie că domnu' Ibrahim era şi el circumcis.

— Şi dumneata, domnu' Ibrahim?

— Musulmanii, ca şi evreii, Momo. Circumcizia simbolizează sacrificiul lui Avraam când l-a înfăţişat pe fiul său lui Dumnezeu zicându-i că poate să-l ia. Fâşia de piele care ne lipseşte e semnul lui Avraam. Până în zilele noastre tatăl trebuie să-şi ţină fiul la circumcizie, ca o ofrandă a propriei sale dureri de părinte întru pomenirea sacrificiului lui Avraam.

Descopeream graţie domnului Ibrahim că evreii şi musulmanii, ba chiar şi creştinii, aveau în comun o mulţime de oameni de seamă înainte de-a fi apucat să se încaiere între ei ca orbeţii. Nu că era treaba mea, dar îmi făcea bine s-o ştiu.

Revenind din Normandia şi regăsindu-mă din nou singur în apartamentul mare şi gol, n-aş putea spune că mă simţii diferit de ceilalţi, nu, nu era asta, dar înţelegeam că lumea putea fi diferită. Îmi zisei că, uite, dacă vreau, n-am decât să deschid ferestrele, să dau o culoare mai deschisă pereţilor, şi că nimic nu mă obligă să păstrez mobilele alea cu iz de trecut, nu un trecut frumos, nu, un trecut învechit, rânced şi care pute a cârpă de spălat podelele.

Banii se isprăviseră. Începui să vând cu toptanul cărţile din bibliotecă buchiniştilor de pe cheiurile Senei pe care-i descoperisem în cursul plimbărilor mele cu domnul Ibrahim. Cu fiecare carte vândută mă simţeam mai liber.

Trecuseră de-acum trei luni de când dispăruse tata. Eu o ţineam înainte cu prefăcătoria, găteam pentru două persoane, şi, lucru ciudat, domnul Ibrahim mă descosea din ce în ce mai rar în legătură cu tata. Relaţiile mele cu Myriam şchiopătau şi ele din ce în ce mai mult, dar aveau măcar meritul că-mi ofereau un inepuizabil subiect de conversaţie cu domnul Ibrahim.

Uneori, seara, mi se strângea inima gândindu-mă la Popol. Acum, că tata plecase, tare mi-ar mai fi plăcut să-l cunosc pe Popol.

Eram sigur că, nemaifiind nimeni care să mi-l tot vâre sub nas ca pe un antipod al propriei mele nulităţi, l-aş fi suportat mai uşor. De multe ori adormeam gândindu-mă că am şi eu undeva în lumea asta mare un frate necunoscut, deştept şi frumos cum nu mai e

altul şi că poate, cine ştie, avem chiar să-l întâlnesc într-o zi.

Într-o bună dimineață, bătăi în uşă. Poliția. Urlau ca-n filme:

— Deschideți! Politia!

Gata cu mine, îmi zisei. Prea am ținut-o într-o minciună. Vin să mă aresteze.

Îmi pusei halatul pe mine şi trăsei toate zăvoarele. Polițaii îmi părură mult mai puțin înspăimântători decât mi-i închipuisem; chiar m-au întrebat politicos dacă le dau voie să intre. Aş fi preferat totuşi să fi apucat să mă îmbrac din cap până-n picioare dacă tot era să merg la închisoare.

Ajunşi în salon, inspectorul mă luă de mână şi-mi zise cu blândețe:

— Vă aducem o veste proastă din păcate. Tatăl dumneavoastră a murit.

Pe moment nu ştiu ce m-a surprins mai mult, vestea despre moartea tatei sau faptul că polițistul îmi vorbea cu dumneavoastră. Cert e că mă prăbuşii în fotoliu.

— S-a aruncat în fața unui tren, nu departe de Marsilia.

Şi asta m-a şocat. Ce-a căutat tata să-şi facă de petrecanie tocmai la Marsilia? Că doar trenuri sunt peste tot. Ba la Paris chiar mai multe ca oriunde. Ce mai, n-aveam să-l înțeleg niciodată pe omul ăsta.

— Toate indiciile o confirmă – în pragul disperării, tatăl dumneavoastră şi-a pus capăt zilelor.

Un tată sinucigaş! Era tot ce-mi lipsea ca să mă simt şi eu bine în viață. Parcă în cele din urmă tot era mai bine când aveam un tată care mă părăsise; aşa măcar îmi puteam închipui că e ros de remuşcări.

Polițiştii păreau că-mi înțeleg tăcerea.

Priveau biblioteca golită de cărți, apartamentul sinistru în care ne aflam, gândindu-se, probabil cu uşurare, că peste câteva minute vor putea să iasă la lumină.

— Cui trebuie să-i anunțăm decesul?

Având în fine o reacție ca lumea, mă sculai şi adusei lista cu cele patru nume pe care tata mi le lăsase la plecare. Inspectorul o băgă în buzunar.

— Asistența Socială va face demersurile necesare.

După care se apropie de mine, privindu-mă cu nişte ochi de câine bătut, ceea ce mă făcu să pricep pe loc că plănuia să-mi facă vreo porcărie.

— Aş mai avea să vă adresez o rugăminte deosebit de delicată: va

trebui să veniți cu noi la Marsilia să identificați cadavrul.

Fraza rezona în mine ca un semnal de alarmă. Începui să urlu de parcă cineva ar fi apăsat pe buton. Polițaii se agitau în jurul meu încercând să găsească întrerupătorul.

Din păcate întrerupătorul eram chiar eu şi era peste puterile mele să mă opresc.

Atunci a intrat în scenă şi domnul Ibrahim care-mi auzise urletele din stradă.

Dintr-o ochire pricepu situația şi le spuse polițiştilor că are să meargă el la Marsilia pentru identificarea cadavrului. La început aceştia părură cam circumspecți, prea avea mutră de arab, dar, cum eu mă apucai din nou să răcnesc, nu le rămase decât să accepte propunerea domnului Ibrahim.

— De când ştii despre tata? îl întrebai după înmormântare.

— De când ne-am dus la Cabourg. Dar află, Momo, că nu trebuie să fii supărat pe tatăl tău.

— Nu mai spune, domnu' Ibrahim?! Un tată care-ți amărăşte zilele, care te părăseşte şi-apoi se mai şi sinucide, asta zic şi eu capital de încredere în viață pentru un fiu!

— Tatălui tău, Momo, i-a lipsit în viață exemplul. A crescut fără părinți deoarece aceştia au fost prinşi de naziști şi ucişi în lagăr. Fără îndoială s-a simțit întotdeauna vinovat de a nu le fi împărtăşit soarta. De a fi rămas în viață. Şi, dacă a decis s-o sfârşească sub roțile unui tren, poate că nu-i o întâmplare.

— Cum adică?

— Părinții şi rudele lui au fost încărcați în trenuri, ca animalele, şi duşi la moarte.

Poate că tatăl tău a căutat toată viața un tren, propriul său tren... Şi, dacă i-a lipsit forța de a trăi, n-a fost din cauza ta, Momo, ci din pricina a tot ceea ce s-a întâmplat sau nu s-a întâmplat înainte de venirea ta pe lume.

Domnul Ibrahim îmi vârî nişte bancnote în buzunar.

— Şi acum, şterge-o! Fetele din Rue de Paradis se întreabă fără îndoială ce-o mai fi cu cartea aia pe care-o scrii despre ele...

Începui să schimb totul în apartament.

Domnul Ibrahim mi-a dat vopsele şi pensule.

Şi de asemenea sfaturi cum s-o zăpăcesc de cap pe asistenta socială pentru a câştiga timp.

Într-o după-amiază, când tocmai deschisesem geamurile ca să iasă mirosul de vopsea acrilică, o femeie intră în apartament. Nu ştiu cum se face, dar văzând cât era de încurcată, cum se codea să

spună de ce-a venit, cum încerca stângace să treacă pe sub batantul scării de zugrav pe care eram cocoțat, ocolind petele de vopsea de pe podea, înțelesei numaidecât cine era.

Mă prefăcui că, absorbit de treabă, nu-i remarcasem prezența.

Ea își drese ușor glasul.

Mă arătai surprins:

— Căutați pe cineva?

— Pe Moise, zise mama.

Era ciudat cât de greu îi era să-mi pronunțe numele, de parcă sunetele i se înecau în gâtlej.

Îmi oferii luxul de a o pune în încurcătură.

— Da' cine sunteți dumneavoastră, vă rog?

— Mama lui.

Biata femeie, mi se făcu milă de ea. În ce hal era. Sunt sigur că i-a fost teribil de greu să facă pasul ăsta. Mă privește pătrunzător încercând să-mi descifreze chipul. Se teme, al naibii ce se teme!

— Și tu, cine ești?

— Eu?

Am chef să mă distrez nițel. Cine a pus-o să se bage într-o astfel de chestie, după treisprezece ani?

— Mi se spune Momo.

O văd cum îi cade fata.

Adaug, cu gura până la urechi:

— E diminutivul de la Mohamed.

Devine mai albă ca vopseaua cu care-am dat tavanul.

— Cum, nu ești tu Moise?

— Nicidecum, doamnă. Nu faceți așa o confuzie. Eu sunt Mohamed.

Înghite în sec. La drept vorbind nu-i chiar nemulțumită de evoluția lucrurilor.

— Dar nu stă aici un băiat cu numele Moise?

Am chef să răspund: Ce treabă am eu, ești mama lui, n-ai decât să știi. Dar mă abțin, biata femeie se clatină pe picioare. Așa că-i servesc o minciună ceva mai blândă.

— Moise a plecat, doamnă. Se săturase de casa asta. N-avea decât amintiri urâte.

— Așa...

Mă întreb dacă crede ce-i spun. Parcă n-ar fi prea convinsă. Poate că la urma urmei nu-i chiar așa proastă.

— Știi cumva când se întoarce?

— Habar n-am. Când a plecat zicea că vrea să-și caute fratele.

— Fratele?

— Da, Moise are un frate.

— Aşa, aşa...

Pare complet dezorientată.

— Păi da, unu' Popol, doar trebuie să-l ştiți...

— Popol?

— Popol, doamnă, fratele mai mare al lui Moise.

Mă întreb dacă nu cumva mă ia drept vreun întârziat mintal. Sau poate că chiar a luat-o de bună că mă cheamă Mohamed.

— Dar eu n-am avut niciun alt copil înaintea lui Moise. N-am niciun fiu cu numele Popol.

De data asta eu sunt cel care se clatină pe picioare.

Ea bagă de seamă şi faptul pare s-o impresioneze într-atât, încât e nevoită să se aşeze într-un fotoliu. Ceea ce fac şi eu la rândul meu.

Ne uităm tăcuți unul la celălalt, sufocați de mirosul acid al vopselei acrilice care ne înțeapă nările. Ea îmi studiază chipul, nici cel mai mic freamăt al pleoapelor mele nu-i scapă.

— Ia spune-mi, Momo...

— Mohamed.

— Ia spune-mi, Mohamed, tu ai să-l revezi pe Moise, nu?

— Tot ce se poate.

Am spus-o pe un ton detaşat, parcă nici mie nu-mi vine să cred că pot avea un ton atât de detaşat. Ea mă priveşte în adâncul ochilor. N-are decât să mă scruteze cât o pofti, n-o să scoată nimic de la mine, mă simt stăpân pe situație.

— Dacă într-o zi îl revezi pe Moise, spune-i că eram foarte tânără când m-am căsătorit cu tatăl său. Pe care nu l-am luat decât ca să scap de acasă. Nu l-am iubit niciodată pe tatăl lui Moise. Dar aş fi fost gata să-l iubesc pe el, pe Moise. Numai că am întâlnit un alt bărbat. Tatăl tău...

— Pardon?

— Tatăl lui, vreau să zic, al lui Moise, m-a gonit: Pleacă. Moise rămâne cu mine, dacă nu... Am plecat. Doream să-mi refac viața, să fie şi puțină fericire în ea...

— Vezi bine, e mai plăcut aşa.

Ea lăsă ochii în jos.

Se apropie de mine. Ştiu că ar vrea să mă sărute, dar mă fac că nu pricep.

— Ai să-i spui lui Moise, da? mă întreabă cu o voce care imploră.

— Tot ce se poate.

În aceeaşi seară mă dusei la domul Ibrahim şi-i zisei râzând:

— Când mă înfiezi, domnu' Ibrahim?

— Când vrei tu, Momo!

Ne-am luptat nu glumă. Lumea oficialităților, a ştampilelor, a autorizațiilor, a funcționarilor cărora le sare țandăra când sunt treziți din somn ne erau ostile, nici uneia nu-i ardea de noi. Numai că nimic şi nimeni n-ar fi putut să-l descurajeze pe domnul Ibrahim.

— Stăm bine Momo, pe nu îl avem deja în buzunar. Nu ne mai rămâne acum să decât să-l obținem şi pe da.

La insistentele asistentei sociale, mama îşi dădu în cele din urmă acordul pentru demersurile domnului Ibrahim.

— Dar soția dumitale, domnule Ibrahim, crezi că ea va fi de acord?

— Soția mea s-a întors în țară de ani şi ani. Din partea ei, pot să fac ce vreau. Dar dacă ții, mergem amândoi să-i facem o vizită, la vară.

Când în sfârşit obținurăm faimosul document unde scria că de azi înainte aveam să devin fiul aceluia pe care mi-l alesesem drept tată, domnul Ibrahim, hotărârăm că ne vom cumpăra o maşină spre a sărbători evenimentul.

— Ce de călătorii o să facem, Momo! Iar la vară ne ducem în Cornul de Aur, să-ți arăt marea, o mare cum nu mai e alta. Marea pe malul căreia m-am născut.

— Ne-am putea duce şi cu covorul zburător, nu, la ce ne trebuie maşină?

— Du-te şi ia un catalog şi alege o maşină, băiete.

— Bine, tată.

E nemaipomenit cum aceleaşi cuvinte pot stârni în om sentimente diferite. Când îi ziceam „tată" domnului Ibrahim râdea inima-n mine, o simțeam cum se umflă de bucurie, viitorul îmi apărea în culorile cele mai strălucitoare.

Ne duserăm apoi la un vânzător de maşini.

— Aş dori să cumpăr maşina asta. Fiul meu a ales-o.

Domnul Ibrahim era mai ceva ca mine.

Nu pronunța o frază din care să lipsească vorbele „fiul meu", de-ai fi zis că el era ăla care inventase paternitatea.

Negustorul începu să laude marfa. Că aşa, că pe dincolo.

— Nu vă mai osteniți de pomană, domnule, doar v-am spus că fiul meu şi cu mine vrem s-o cumpărăm.

— Aveți permis de conducere?

— Bineînțeles.

Şi domnul Ibrahim scoase la iveală din portofelul său de marochin un document care trebuia să dateze cel puțin de pe vremea Egiptului antic. Negustorul examina îngrozit papirusul ăla din care o mulțime de litere îşi luaseră valea cu timpul şi care era scris într-o limbă cu totul necunoscută pentru el.

— Şi... Ziceți că-i un permis de conducere?

— Păi, nu se vede?

— Bun. În cazul acesta, vă propun să eşalonăm plata în mai multe rate lunare.

Ce-ați zice, de exemplu, de trei ani? Asta ar însemna...

— Domnule, când spun că vreau să cumpăr o maşină înseamnă că pot. O plătesc cash.

Era ofuscat la culme domnul Ibrahim.

Negustorul ăsta făcea gafă după gafă.

— Rămâne atunci să-mi scrieți un cec de...

— Da' mai lasă-mă, domnule, cu cecurile dumitale! Îți spun doar că plătesc cash.

Cu bani adică. Cu bani adevărați, ce naiba, nu pricepi?

Şi începu să alinieze pe tejgheaua omului fişicuri de bancnote pe care le scotea din punga de plastic în care le avea rânduite.

Negustorul mai avea puțin şi se sufoca.

— Dar... Dar... Domnule, nimeni nu plăteşte cu bani lichizi... Nu... Nu se poate...

— Ascultă, domnule, ăştia sunt bani, ori nu sunt bani? Eu i-am primit în băcănia mea, dumneata de ce nu i-ai primi? Ce-i asta, Momo, în ce magazin m-ai adus? E o firmă serioasă, sau ce naiba?

— Stați domnule, n-o luați aşa, uitați, vă propun un aranjament: vă punem la dispoziție maşina peste cincisprezece zile.

— Cincisprezece zile? Ce vorbă-i asta, domnule? Păi pot să şi mor de azi în cincisprezece zile.

Peste două zile, maşina ne era livrată la scară. La scara băcăniei. Tare, nu jucărie, domnul Ibrahim!

După ce se instală pe scaunul şoferului, domnul Ibrahim prinse a atinge sfielnic, unele după altele, toate comenzile cu degetele lui lungi şi subțiri; apoi îşi şterse fruntea, verde la față.

— Am uitat, Momo, nu mai ştiu!

— Dar ai învățat barem?

— Demult, da, de la prietenul meu Abdullah. Numai că...

— Ce?

— Pe vremea aia maşinile nu erau aşa...

Ce mai calea-valea, domnul Ibrahim era la mare ananghie, cu niciun chip nu reuşea să-şi regăsească stăpânirea de sine.

— Maşinile alea pe care ai învățat dumneata să conduci, nu cumva erau trase de cai, domnule Ibrahim?

— Nici măcar, dragă Momo, de catâri.

De catâri.

— Şi permisul de conducere pe care l-ai pus sub nasul tipului, ce era de fapt?

— O scrisoare de la prietenul Abdullah care îmi povestea ce recoltă bună a avut anul ăsta.

— Pe scurt, domnu' Ibrahim, suntem în rahat pân' la sprâncene!

— Cum zici, Momo.

— Şi nu s-ar găsi vreo şmecherie în Coranul ăla al dumitale, care să ne scoată din... impas?

— Da' ce-ți închipui tu, Momo, dragă, Coranul nu-i un manual de mecanică! Îți poate folosi în problemele spirituale, nu în materie de fierătănii. Şi pe urmă nu uita că în Coran oamenii călătoreau cu cămila!

— Nu te enerva, domnu' Ibrahim, caut şi eu o soluție.

Tot domnul Ibrahim fu acela care o găsi.

El decise că avem să luăm amândoi lecții de conducere. Cum eu nu aveam încă vârsta, oficial el era cel înscris, în vreme ce eu, pe bancheta din spate a maşinii, nu pierdeam un cuvânt din indicațiile instructorului. De cum scăpăm de la curs, scoteam amândoi maşina din garaj şi eu mă instalam la volan.

Rulam prin Paris mai ales noaptea, ca să evităm circulația.

Mă descurcam din ce în ce mai bine.

A dat Dumnezeu de-a venit şi vara, aşa că am pornit-o la drum.

Un drum de mii de kilometri. Traversarăm toată Europa de sud. Cu geamurile deschise. Cap-compas spre Orientul Mijlociu.

Eram încântat să descopăr cât de interesantă devenea lumea odată ce călătoreai în tovărăşia domnului Ibrahim. Cum eu eram crispat la volan şi mă concentram asupra drumului, el îmi descria peisajul, cerul, oraşele, locuitorii. Pălăvrăgeala domnului Ibrahim, vocea lui fragilă ca hârtia de țigară, stropul acela de accent, imaginile, exclamațiile, uimirile urmate de năzdrăvăniile cele mai diabolice vor rămâne totdeauna pentru mine sinonimele drumului ce duce de la Paris la Istambul. Pot spune că eu n-am văzut Europa, ci doar am auzit-o.

— Ia seama, Momo, aici suntem la bogătani. Închipuie-ți că au şi pubele!

— Şi ce dacă au pubele?

— Când vrei să ştii dacă te afli printre bogaţi sau printre sărăntoci, te uiţi la pubele. Dacă nu vezi nici pubele, nici gunoaie, înseamnă că ai pus piciorul la bogătani din ăia greii. Dacă vezi pubele, dar fără gunoaie în ele, înseamnă că eşti la bogaţi. Acolo unde gunoaiele-s aruncate pe jos, lângă pubele, nu eşti nici la bogaţi, nici la săraci, ci într-o zonă turistică. Şi unde nu vezi decât gunoaie, şi pubele ioc, înseamnă că eşti la săraci. Iar dacă vezi că locuiesc oameni printre gunoaiele alea, să ştii că eşti la sărăntoci. Aici suntem la bogaţi.

— Cred şi eu, suntem în Elveţia.

— Nu, nu intra pe autostradă, Momo.

Autostrada spune: circulaţi, aici nu-i nimic de văzut. Autostrada a fost făcută pentru imbecilii care nu vor decât să se deplaseze cât mai iute cu putinţă de la punct la altul.

Noi călătorim, nu facem geometrie. Vezi de găseşte un drumuleţ drăguţ care să ne arate tot ce e de văzut.

— Se vede că nu dumneata eşti la volan, mormăii eu.

— Uite ce este, Momo, dragă, dacă n-ai chef să vezi pe unde treci, n-ai decât să iei avionul ca toată lumea.

— Da' pe aici, lumea-i săracă, domnu' Ibrahim?

— Foarte. Aici suntem în Albania, băiete.

— Şi aici?

— Opreşte maşina, Momo. Simţi? Miroase a fericire. E Grecia, băiatule. Oamenii sunt nemişcaţi ca statuile, au chiar timp să se uite la noi cum trecem, ăştia-s oameni care respiră, Momo. Vezi tu, eu am muncit mult la viaţa mea, dar fără grabă, făcându-mi timp pentru asta, n-am muncit nici pentru cifra de afaceri, nici pentru a vedea roiuri de clienţi defilându-mi prin băcănie.

Secretul fericirii este s-o iei pe îndelete, Momo. Tu ce-ai vrea să te faci?

— Nu prea ştiu, domnu' Ibrahim, adică, ba da. Mi-ar plăcea să mă ocup de import-export.

— De import-export?

Aici cred că am marcat un punct. Găsisem cuvântul magic, „import-export".

Domnul Ibrahim nu se mai sătura să-şi umple gura cu el, era în acelaşi timp un cuvânt serios şi cu iz de aventură, un cuvânt care te făcea să te gândeşti la călătorii, la vapoare, la baloturi cu marfă, la cifre de afaceri astronomice, într-un cuvânt, tot atât de plin de greutate, pe cât erau şi silabele care-l constituiau –

„im-port-ex-port”!

— Vi-l prezint pe fiul meu, Momo. Se pregăteşte să se ocupe de import-export.

Aveam amândoi o mulțime de jocuri.

Mă lega la ochi şi mă băga în câte un monument religios, iar eu trebuia să ghicesc după miros ce religie se practica în el.

— Miroase a lumânare, e o biserică catolică.

— Ai ghicit. E catedrala Sfântul Anton.

— Aici miroase a tămâie, e o biserică ortodoxă.

— Bravo. Suntem la Sfânta Sofia.

— Aici miroase a picioare, e la musulmani. Pfu, da' ce putoare…

— Îți dai seama ce spui? Eşti în Moscheea Albastră, Momo! Să nu-mi zici că unde miroase a sudoare omenească nu-i de nasul tău subțire! Ce, ție nu-ți miros niciodată picioarele? Un loc de rugăciune unde miroase a om, care-i făcut pentru oameni, unde musteşte de oameni, pe tine te dezgustă?

Da' ce idei pariziene mai sunt şi astea, Momo? Mie, unuia, parfumul de şosete îmi inspiră mai curând încredere. Mă face să-mi zic că nu prețuiesc mai mult decât vecinul meu. Mă simt, adică ne simt pe amândoi, în concluzie: mă simt bine!

De la Istambul încolo, domnul Ibrahim a devenit mai tăcut. Era emoționat.

— Încă nițel şi ajungem la mare. Marea mea, marea de unde mă trag.

Îmi cerea să rulăm din ce în ce mai încet.

Voia să savureze totul. Poate se şi temea.

— Unde-i marea aceea din care te tragi, domnu' Ibrahim, arată-mi-o aici, pe hartă.

— Nu mă mai bate la cap cu harta aia a ta, Momo, că doar nu suntem la liceu!

Poposirăm într-un sătuc de munte.

— Sunt fericit, Momo. Te am pe tine, ştiu ce am în Coran, ce-mi mai trebuie pe lume? Hai vino, mergem să dansăm.

— Să dansăm, domnu' Ibrahim?

— Păi cum? Cred şi eu trupului! „Sufletul omului e o pasăre închisă în colivia trupului.” Când dansezi, sufletul cântă ca o pasăre care aspiră să devină una cu Dumnezeu. Hai, vino, mergem la *tekke*.

— La ce?

— Ce mai dans! zisei, păşindu-i pragul.

— *Tekke* nu-i un dans, ci o mănăstire, Momo. Scoate-ți pantofii.

Acolo am văzut pentru întâia oară oameni învârtindu-se. Pe derviși adică. Purtau nişte veşminte lungi, grele, deschise la culoare şi suple. Răpăitul tobelor îi transformase în nişte sfârleze.

— Se învârtesc în jurul lor înşişi, Momo, vezi? În jurul propriilor lor inimi, care sunt lăcaşul unde Dumnezeu îşi manifestă prezența în om. Dansul lor este o rugăciune.

— Asta numeşti dumneata rugăciune?

— Bineînțeles, Momo. Ei pierd astfel orice reper terestru, greutatea aceea pe care o numim echilibru, nu mai sunt altceva decât un mănunchi de făclii ce se consumă pe un rug uriaş. Încearcă numai, Momo, încearcă. Hai, ia-te după mine.

Intrarăm în horă şi începurăm să ne învârtim.

La primele cercuri îmi repetam cu înverşunare în minte: Mi-e aşa de bine lângă domnul Ibrahim. Apoi începui să-mi spun:

Nu mai sunt supărat pe tata că a plecat.

După care: Mama n-a avut de ales în ziua când...

— Ei, cum a fost, Momo? Te-ai simțit pătruns de sentimente frumoase şi bune?

— Şi încă cum! Ceva de necrezut, parcă mă goleam de toată ura. Păcat că n-a mai bătut toba că poate rezolvam şi problema cu mama. Straşnică rugăciune, domnu' Ibrahim, deşi mi-ar fi plăcut mai mult să am bascheții-n picioare. Cu cât corpul ți-e mai greu, cu-atâta spiritul devine mai uşor.

Din ziua aceea ne oprirăm tot mai des să dansăm pe la tekke-unştiute de domnul Ibrahim. Uneori el nu se învârtea, mulțumindu-se să-şi soarbă ceaiul pliind pleoapele, dar eu mă învârteam ca un apucat. Sau, mai bine zis, mă învârteam tocmai ca să fiu mai puțin apucat.

Seara, când ne opream prin piața vreunui sat, încercam să intru în vorbă cu câte o fată. Îmi dădeam toată silința, dar degeaba, pe când domnul Ibrahim, care nu făcea decât să-şi soarbă surâzător paharul de anason Suze, cu aerul său liniştit şi blând, se pomenea după o oră înconjurat de o mulțime de oameni.

— Prea te agiți, Momo. Dacă vrei să ai prieteni nu trebuie să te mişti deloc.

— După părerea dumitale, sunt frumos, domnu' Ibrahim?

— Eşti foarte frumos, Momo.

— Nu, nu asta voiam să spun. Aş vrea să ştiu dacă crezi că mai târziu voi fi destul de frumos ca să mă placă fetele fără să trebuiască să... le plătesc?

— Peste câțiva ani, ele au să te plătească pe tine, Momo.

— O fi. Da' uite că până una, alta mişcarea e mai mult decât slabă...

— Nici nu-i de mirare. Uită-te numai nițel la tine cum procedezi, Momo. Le fixezi cu privirea de parcă-ai spune: „Te-ai prins ce mai Făt-Frumos sunt?" Cum vrei să nu le pufnească râsul? Clenciul e să pari că, privind o fată, îi spui: „În viața mea n-am văzut o făptură atât de frumoasă ca tine". Pentru un bărbat normal, un om ca tine şi ca mine, vreau să zic – nu ca alde Alain Delon sau Marlon Brando – frumusețea noastră este aceea pe care ştim să i-o găsim femeii.

Ne uitam cum soarele se strecura printre munți, iar cerul devenea violet. Tata privea țintă luceafărul.

— Ni s-a dăruit o scară ca să putem evada, Momo. Omul a fost la început mineral, apoi animal – n-are cum să uite c-a fost animal, e atât de adesea tentat să redevină ce-a fost!

— Pentru ca în cele din urmă să devină om, dotat cu o conştiință, cu judecată şi credință. Îți dai seama, Momo, ce drum ai străbătut de când nu erai decât un biet firicel de praf şi până la starea ta de azi? Iar mai târziu, după ce vei fi depăşit şi condiția de om, vei deveni înger. Când dansezi, ai acest presentiment, nu-i aşa?

— Păi, ştiu şi eu? În ce mă priveşte, nu-mi amintesc de nimic... Dumneata, domnu' Ibrahim, îți mai aduci aminte de când erai plantă?

— Auzi vorbă! Păi ce altceva crezi tu că fac rămânând nemişcat cu orele pe taburetul meu din băcănie?

Veni în sfârşit şi ziua când domnul Ibrahim mă anunță că am ajuns la marea lui de baştină şi că-l vom întâlni pe prietenul său Abdullah. Era emoționat ca un tinerel, ținu să se ducă el înainte, în recunoaştere, zicându-mi că să-l aştept acolo, sub un măslin.

Cum era tocmai vremea siestei, adormii pe loc sprijinit de trunchi.

Când mă deşteptai ziua zburase deja.

Rămăsei acolo tot aşteptându-l pe domnul Ibrahim până spre miezul nopții.

După care o pornii spre satul cel mai apropiat. Ajuns în piață, toți localnicii năvăliră asupra mea. Nu le înțelegeam graiul, dar ei îmi vorbeau întruna cu însuflețire şi păreau să mă cunoască foarte bine. Mă luară cu ei şi mă duseră într-o casă impunătoare. Traversai o sală lungă unde mai multe femei, ghemuite pe jos, gemeau. Fui condus înaintea domnului Ibrahim.

Era întins pe spate, cu corpul acoperit tot de răni, vânătăi şi sânge închegat.

Intrase cu maşina într-un zid.

Era slăbit. A deschis ochii şi mi-a surâs:

— Am ajuns la capătul călătoriei, Momo.

— Nu încă. N-am ajuns la marea dumitale natală.

— Ba da. Eu am ajuns. Afluenţii tuturor fluviilor se varsă într-aceeaşi mare.

Unica.

Fără voia mea izbucnii în plâns.

— Momo, nu-s mulţumit de tine.

— Mi-e frică pentru dumneata, domnu' Ibrahim.

— Mie nu. Doar ştiu ce am în Coran.

Uite, chestia asta n-ar fi trebuit s-o zică.

Prea îmi aducea aminte de zilele bune. Aşa că mă pusei şi mai tare pe plâns.

— Momo, tu soarta ta ţi-o plângi, nu pe a mea. Eu mi-am trăit traiul. Am ajuns la bătrâneţe, după cum vezi. Am avut o soţie, moartă cu ani şi ani în urmă, dar pe care-o iubesc ca-n prima zi. Am avut un prieten, pe Abdullah, pe care te rog să-l saluţi din partea mea. O băcănie care mergea bine.

Rue Bleue e o stradă plăcută, chiar dacă nu-i albastră decât cu numele. Şi pe urmă, ai apărut tu, Momo.

Ca să-i fac plăcere îmi înghiţii lacrimile şi, cu un efort straşnic, pac: un zâmbet!

Asta-l bucură pe loc. Ai fi zis că nici nu-l mai durea chiar aşa de rău.

Eu, pac: iar un zâmbet!

Închise lin pleoapele.

— Domnu' Ibrahim!

— Sttt, nu te teme, nu mor, mă reintegrez în necuprins, Momo.

Asta a fost.

Am mai poposit o vreme prin locurile acelea. Vorbeam mult despre tata cu prietenul său, domnul Abdullah. Ne-am şi învârtit o mulţime împreună.

Domnul Abdulah era şi el tot un fel de domnu' Ibrahim, scofâlcit însă, folosind la tot pasul cuvinte rare, recitând întruna din poemele pe care le ştia pe dinafară, pe scurt, era un domnu' Ibrahim care ar fi consacrat un timp mai îndelungat lecturii decât tejghelei şi casei de bani. Petreceam ore întregi învârtindu-ne la tekke. El numea asta dansul alchimistului, dansul care transformă cuprul în aur. Şi îl cita adesea pe Rumi:

Aurul n-are nevoie de piatra filosofală, cuprul însă, da.

Perfecționează-te.

Viul sorteşte-l morții: e propriul tău corp.

Însufleţeşte ce e mort: e inima din tine.

Ceea ce e prezent fă-l să nu mai fie, ascunde-l: e lumea asta, cea-n care trăim.

Ceea ce este absent fă-l dară să vină: e lumea vieții viitoare.

Nimiceşte ce există: e pasiunea Ceea ce nu există fă să fie: intenția.

Aşa se face că până şi în ziua de azi, când văd că ceva nu merge, încep să mă învârtesc. Ridic o mână spre cer şi mă învârtesc.

O cobor pe cealaltă spre pământ şi mă învârtesc. Iar cerul se învârteşte deasupra mea. Nu mai sunt eu însumi, ci unul dintre acei atomi care se-nvârtesc în jurul vidului care este totul.

Cum avea obiceiul să spună domnul Ibrahim:

— Inteligența este la gleznă şi glezna ta are o gândire deosebit de profundă.

M-am întors acasă cu autostopul. „Lăsându-mă în voia lui Dumnezeu", cum zicea tot domnul Ibrahim vorbind despre cerşetori: ca şi ei mi-am cerşit hrana dormind sub cerul liber şi asta a fost de asemenea un cadou minunat pe care tot el mi l-a lăsat. N-am vrut să cheltuiesc bancnotele pe care mi le vârâse domnul Abdullah în buzunar, când m-a îmbrățişat la plecare.

La Paris, descoperii că domnul Ibrahim prevăzuse totul. Dispusese să fiu emancipat: eram aşadar liber. Mă făcuse moştenitorul banilor, al băcăniei şi al Coranului său.

Notarul îmi înmânã plicul cenuşiu din care scosei cu mare grijă cartea. Aveam în sfârşit să aflu ce era în Coranul domnului Ibrahim.

Erau două flori uscate şi o scrisoare de la prietenul său Abdullah.

Acum sunt Momo, aşa mă ştie toată lumea de pe Rue Bleue. În cele din urmă nu m-am mai apucat de import-export, fusese doar o vorbă, aşa, ca să-l impresionez pe domnul Ibrahim.

Mama vine din când în când să mă vadă.

Îmi zice Mohamed, asta ca să-mi facă mie hatârul, şi-mi cere veşti despre Moise. Pe care i le şi dau.

Aşa de pildă, ultima oară i-am zis că Moise l-a regăsit pe frate-său Popol şi că au plecat amândoi într-o călătorie din care n-aş crede să se întoarcă aşa, cu una, cu două. Şi că, după părerea mea, bine am face să nici nu mai vorbim despre ei. După ce a reflectat un timp – nu ştie niciodată la ce să se aştepte din partea

mea – a murmurat cu blândețe:

— Poate că la urma urmei e mai bine așa.

Sunt copilării din care trebuie să ieşi, de care trebuie să te vindeci.

Îi răspunsei că psihologia nu era raionul meu, raionul meu era băcănia.

— Mi-ar face plăcere să te invit la cină într-o seară, Mohamed. Soțul meu doreşte mult să te cunoască.

— Cu ce se ocupă soțul dumneavoastră?

— Este profesor de engleză.

— Şi dumneavoastră?

— De spaniolă.

— Şi-n ce limbă o să vorbim la cină? Nu, glumeam… Fie, primesc.

Se împurpurase toată de bucurie că primesc, zău, era o adevărată plăcere s-o priveşti, ai fi zis că i-am instalat apa caldă.

— Adevărat, chiar ai să vii?

— Da, da.

Ce-i drept, nu vezi în fiecare zi doi profesori, angajați ai Ministerului Educației Naționale, primindu-l la ei în vizită pe băcanul Mahomed, dar, în cele din urmă, de ce nu? Cum nu sunt rasist…

Ce mai, azi aşa, mâine aşa, a devenit un obicei. În fiecare luni seara iau cina la ei împreună cu soția şi copiii. Cum ăia micii ai mei sunt afectuoşi, îi zic mama-mare şi face s-o vezi pe doamna profesoară de spaniolă cum se topeşte toată auzindu-i! Uneori e aşa de bucuroasă, încât vine şi mă întreabă discret dacă nu mă deranjează că micuții îi spun aşa. Îi răspund că nu, fiindcă am simțul umorului.

Asta e. Acum sunt Momo, ăla de tine băcănia de pe Rue Bleue care nici măcar nu-i albastră.

Pentru toată lumea sunt arabul din cartier.

În materie de băcănie, eşti arab când ții deschis noaptea, chiar şi duminica.

SFÂRŞIT